

عنوان مقاله:

اثر اجرای طرح پخش سیلاب آب باریک بم بر روی خصوصیات خاک

محل انتشار:

سومین همایش آبخوانداری (سال: 1382)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسنده:

امیر سر رشته داری - عضو هیات علمی مرکز تحقیقات حفاظت خاک و آبخیزداری

خلاصه مقاله:

کمبود آب در مناطق خشک و نیمه خشک یک معضل عظیم و بحرانی می باشد. در حال حاضر این مشکل به شکلهای گوناگونی این مناطق را تهدید می کند. راههای مختلفی جهت مبارزه با این مشکل وجود دارد که کشورهای درگیر به روشهای مختلف و با مدیریتهای گوناگون با آن برخورد می کنند. یکی از روشهای مدیریتی در این زمینه، هدایت و کنترل سیلابها در اراضی مساعد پخش سیلاب با هدف جمع آوری آب، کاهش فرسایش خاک و بهتر کردن پوشش گیاهی می باشد. این عملیات در ایران به شکل یک طرح تحقیقاتی در قالب ایستگاه هایی خاص، در مناطق مستعد در حال انجام می باشد. با عنایت به اینکه تقریباً شش سال از اجرای این طرح می گذرد و ارزیابی و بررسی آن در جهت شناسایی نحوه تاثیر لازم و ضروری است، این تحقیق در جهت یک ارزیابی مدون و دقیق در جهت شناسایی اثر گذاری سیستم بر روی عوامل اکولوژیکی انجام گردید. بنابراین عرصه طرح پخش سیلاب بر آبخوان آب باریک بم در استان کرمان جهت اجرای این تحقیق پیشنهاد و با تکیه بر استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی و استفاده از تصاویر ماهواره ای به مرحله اجرا گذاشته شد. عرصه انتخابی آب باریک، عملاً بعد از ایستگاه گره باسگان دومین ایستگاه اجرا شده می باشد. این عرصه در حاشیه کویر لوت در واریزه های حاصل از سلسله جبال بارز قرار دارد. در طول اجرای تحقیق، نمونه برداری خاک در نقاطی که توسط شبکه بندی و به کمک GPS مشخص گردید بود جهت اندازه گیری ازت، فسفر و کربن آلی همراه با اندازه گیری نفوذپذیری انجام گردید. نمونه برداری توسط اگر (Auger) و در بعضی نقاط در داخل پروفیل در اعماق 0-30، 30-60 و 60-90، بسته به میزان رسوبگذاری در خاکریزهای مختلف صورت گرفت. شبکه بندی به صورت 30 ضربدر 30 متر بوده و نمونه ها به شکل مرکب و از 5 نقطه در رئوس و مرکز هر مربع در شبکه جمع آوری گردید. نتایج نشان می دهد که میزان نفوذپذیری کاهش و مقدار فسفر و کربن آلی در حد معنی داری افزایش یافته اند. همچنین در فواصل بین خاکریزها نیز تغییرات معنی داری در میزان هر کدام از این فاکتورها به چشم می خورد. رگرسیون خطی انجام شده برای نیتروژن و کربن آلی یک ارتباط قوی را نشان میدهد. ($r^2=0/87$ ، $p<0/001$) در حالیکه به طور همزمان یک ارتباط نسبتاً قوی بین کربن آلی و فسفر نیز مشاهده شده است. به طور کلی نتایج ثابت می کند که وضعیت خاک در مجموع بهتر شده است. این وضعیت شالم افزایش حاصلخیزی خاک و اصلاح وضعیت فیزیکیوشیمیایی خاک نسبت به وضعیت قبل از اجرای عملیات پخش سیلاب می باشد. افزایش پوشش گیاهی و تغییر چشم انداز منطقه از لحاظ اکولوژیکی بخوبی این مسئله را تایید می کند ولی در عین حال با توجه به شکل و نحوه رسوبگذاری در عرصه، تغییراتی از نظر عمق رسوب در بین خاکریزها ملاحظه می گردد که به نوع مدیریت اجرای سیستم و نحوه نگهداری از سیستم پخش سیلاب بعد از هر آبیگری بر میگردد.

کلمات کلیدی:

خصوصیات خاک، پخش سیلاب، آبخوانداری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/9603>

